

©Documentul a fost pus la dispoziție cu sprijinul Consiliului Superior al Magistraturii din România (www.csm1909.ro) și al Institutului European din România (www.ier.ro). Permișiunea de a republica această traducere a fost acordată exclusiv în scopul includerii sale în baza de date HUDOC.

©The document was made available with the support of the Superior Council of Magistracy of Romania (www.csm1909.ro) and the European Institute of Romania (www.ier.ro). Permission to re-publish this translation has been granted for the sole purpose of its inclusion in the Court's database HUDOC.

Traducere din limba franceză

Consiliul Europei

Curtea Europeană a Drepturilor Omului

Secția a treia

Cauza DĂNULESCU contra ROMÂNIEI

(cererea nr. 70890/01)

Hotărâre

Strasbourg

12 octombrie 2006

Această hotărâre va deveni definitivă în condițiile definite la articolul 44 § 2 al Convenției. Poate suferi modificări de formă.

În cauza Dănulescu contra României,

Curtea Europeană a Drepturilor Omului (secția a treia), reunită în camera formată din:

Domnii J. HEDIGAN, președinte,

C. BIRSAN,

V. ZAGREBELSKY,

Doamna A. GYULUMYAN

Domnii E. MYJER

DAVID THOR NJORGVINSSON,

Doamna I. ZIEMELE, judecători

și Domnul V. BERGER, grefierul secției,

După ce a deliberat în camera de consiliu din 21 septembrie 2006,

Pronunță următoarea hotărâre, adoptată la această dată:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află o cerere (nr. 70890/01) îndreptată împotriva României prin care un cetățean al acestui stat, Domnul Gheorghe-Horia Dănulescu (“reclamant”), a sesizat Curtea la data de 29 octombrie 2000 în temeiul articolului 34 al Convenției de Protecție a Drepturilor Omului și Libertăților fundamentale (“Convenția”).

2. Guvernul român (“Guvernul”) a fost reprezentat de împuternicitul său, Doamna Roxana Rizoiu, apoi de Doamna Beatrice Rămășcanu, de la Ministerul Afacerilor Externe.

3. Reclamantul a invocat în special faptul că vânzarea apartamentului său unor terți, care a fost validată prin hotărârea curții de apel București din 30 mai 2000 și nu a condus la nici-o despăgubire, a încălcat articolul 1 al Protocolului nr. 1 și susține că a fost privat de bunul său.

4. La data de 9 iunie 2004, Curtea (secția a doua) a decis să comunice cererea Guvernului. Prevalându-se de articolul 29 § 3 al Convenției, ea a decis că vor fi examinate în același timp admisibilitatea și fondul cauzei.

5. Atât reclamantul cât și Guvernul au depus observații scrise pe fondul cauzei (articolul 59 § 1 al regulamentului).

6. La 1 noiembrie 2004 Curtea a modificat componența secțiilor sale (art. 25 § 1 al regulamentului). Prezenta cerere a fost repartizată celei de-a treia secții remaniată astfel (articolul 51 § 1). În cadrul acesteia, camera însărcinată cu examinarea cauzei (articolul 27 § 1 al Convenției) a fost constituită în conformitate cu articolul 26 § 1 al regulamentului.

DE FAPT

I. CIRCUMSTANȚELE SPEȚEI

7. Reclamantul s-a născut în 1939 și locuiește la Saint-Cloud (Franța).

A. Circumstanțele speței

8. Faptele cauzei, așa cum au fost expuse de reclamant, se pot rezuma astfel:

9. În 1950, în baza decretului de naționalizare nr. 92/1950 statul a intrat în posesia apartamentului nr. 1 al imobilului situat în București, str. Jules Michelet nr. 15-17, ce a aparținut părinților săi.

1. Acțiune în revendicare

10. În 1995 reclamantul menționând că naționalizarea a fost ilegală, a sesizat judecătoria București cu o acțiune în revendicare imobiliară împotriva Consiliului local al Municipiului București.

11. Printr-o sentință din 24 mai 1996 tribunalul a admis acțiunea, pe motiv că statul a intrat în posesia apartamentului fără titlu valabil și, în consecință, a ordonat părții pârâte să-i restituie apartamentul în litigiu, format din patru camere.

12. Printr-o hotărâre din 27 noiembrie 1996 Primarul Bucureștiului a ordonat restituirea apartamentului.

2. Acțiune în anulare a contractului de vânzare a apartamentului

13. Printr-un contract încheiat la 22 noiembrie în temeiul legii nr. 112/1995, societatea de administrare a bunurilor imobiliare ale statului a vândut locatarului apartamentul respectiv.

14. Printr-o acțiune înaintată la 12 mai 1997 împotriva terțului cumpărător, Consiliului General București și societății de administrare, reclamantul a cerut judecătoriei București să constate nulitatea contractului de vânzare, deoarece a fost încheiat după sentința judecătoriei București care îi restituia apartamentul.

15. Printr-o hotărâre din 28 mai 1999, confirmată în urma apelului înaintat de părțile pârâte, tribunalul a admis acțiunea și a anulat contractul, pe motiv că în momentul vânzării bunul făcea obiectul unui litigiu.

16. Terțul cumpărător a înaintat un recurs împotriva acestei sentințe, menționând că vânzarea a respectat dispozițiile legii nr. 112/1995 și că el a încheiat contractul de bună credință.

17. Printr-o decizie din 31 mai 2000 curtea de apel București a admis recursul, considerând că a cumpărat apartamentul de bună credință, deoarece nu fusese informat asupra existenței acțiunii în revendicare și că în momentul vânzării sentința din 24 mai 1996 încă nu devenise definitivă.

II. DREPTUL ȘI PRACTICA INTERNE PERTINENTE

18. Dispozițiile legale și jurisprudența interne pertinente sunt descrise în hotărârile *Brumărescu contra României* ([GC] nr. 28342/95, CEDO 1999-VII, pag. 250-256, §§ 31-44), *Străin și alții contra României* (nr. 57001/00, §§ 19-26, 21 iulie 2005), *Păduraru contra României* (nr. 63252/00, §§ 38-53, 1 decembrie 2005) și *Porteanu contra României* (nr. 4596/03, §§ 23-25, 16 februarie 2006).

DE DREPT

I. Asupra admisibilității

A. Asupra plângerii inspirate din articolul 6 § 1 al Convenției

19. Reclamantul se plânge de o lipsă de imparțialitatea a tribunalelor interne, deoarece acestea ar fi favorizat locatarii care ocupau bunul în litigiu, pe toată durata derulării procedurii, interpretând în mod greșit dispozițiile legii nr. 112/95.

20. Curtea amintește că judecătorii nu trebuie să ia apărarea sau să aibă idei preconceptuate personale și că în același timp tribunalul trebuie să ofere garanții suficiente pentru a exclude în această privință orice îndoială legitimă (*Pullar contra Regatului Unit al Marii Britanii*, hotărârea din 10 iunie 1996, *Culegere de hotărâri și decizii* 1996-III, § 30).

21. Presupunând că reclamantul a epuizat căile de atac interne pentru a adresa această plângere la nivel național și că există dubii în privința judecății tribunalelor naționale în materie de bună credință a părților, Curtea nu dezvăluie, în circumstanțele prezentei spețe, nici-un element subiectiv sau obiectiv de natură să arunce o umbră de îndoială asupra imparțialității judecătorilor.

22. Reiese că această parte a cererii este clar neîntemeiată și trebuie să fie respinsă, cu aplicarea articolului 35 §§ 3 și 4 al Convenției.

B. Asupra restului cererii

23. În ceea ce privește restul cererii, Curtea constată că aceasta nu este clar nefondată în sensul articolului 35 § 3 al Convenției. Ea relevă de altfel că aceasta nu se lovește de nici-un alt motiv de inadmisibilitate și o declară deci admisibilă.

II. ASUPRA ÎNCĂLCĂRII INVOCATE A ARTICOLULUI 1 AL PROTOCOLULUI NR. 1

24. Reclamantul se plânge că vânzarea apartamentului locatarului, validată prin hotărârea curții de apel București din 31 mai 2000, a încălcat articolul 1 al Protocolului nr. 1, care prevede astfel:

“Orice persoană fizică sau juridică are dreptul la respectarea bunurilor sale. Nimeni nu poate fi privat de proprietatea sa decât din cauza unei utilități publice și în condițiile prevăzute de lege și principiile generale ale dreptului internațional.

Dispozițiile precedente nu aduc atingere dreptului pe care îl dețin statele de a pune în vigoare legile pe care le consideră necesare pentru a reglementa folosirea bunurilor în conformitate cu interesul general sau pentru a asigura plata impozitelor sau altor contribuții sau amenzilor.”

25. Guvernul consideră că acțiunea în anulare a contractului de vânzare nu are nici-o incidență asupra dreptului de proprietate al reclamantului, deoarece nici titlul său de proprietate nici șansele sale de a intra în posesia bunurilor nu au fost afectate. Conform Guvernului constatarea bunei credințe a cumpărătorului nu este echivalentă nici cu o negare a titlului de proprietate al reclamantului nici cu o confirmare a titlului cumpărătorului. Astfel, procedura litigioasă nu a adus atingere dreptului de proprietate al reclamantului. Buna credință a cumpărătorului precum și valabilitatea titlului său de proprietate au fost definitiv recunoscute de tribunalele interne. Chiar dacă hotărârea în litigiu constituie un amestec în dreptul de proprietate al reclamantului, aceasta era prevăzută de lege și urmărea un scop legitim. În plus, tribunalele interne au respectat dispozițiile dreptului intern, în special legea nr. 10/2001.

26. În fine, Guvernul consideră că reclamantul ar fi putut obține o despăgubire în temeiul legii nr. 10/2001, dar că nu a urmat procedura prevăzută de respectiva lege. El cere Curții să ia în calcul reforma instituită prin legea nr. 247/2005, care prevede accelerarea procedurii de restituire și, în cazul în care o asemenea restituire se dovedește a fi imposibilă, acordarea unei despăgubiri constând într-o participație, în calitate de acționari la un organism de plasare a valorilor mobiliare “Proprietatea”, organizat sub forma unei societăți pe acțiuni.

27. Reclamantul contestă această teză. În opinia sa tribunalele interne au recunoscut dreptul său de proprietate și de asemenea pe cel al terțului cumpărător asupra aceluiași bun, situație care face imposibilă exercitarea drepturilor sale în calitate de proprietar al bunului său. Reclamantul subliniază că imposibilitatea de a beneficia de bunul său reprezintă o atingere adusă principiului siguranței raporturilor juridice.

28. Curtea amintește că în cauza *Păduraru contra României* era vorba tot despre vânzarea unui apartament naționalizat de stat în ciuda existenței unei hotărâri devenită definitivă care obliga la restituirea respectivului apartament către reclamant. În această cauză Curtea a constatat că reclamantul avea un bun, în sensul Convenției (§§ 64 și 65), că vânzarea acestui apartament de către stat constituia un amestec în dreptul interesatului la respectarea bunurilor sale (§§ 66-71) și că această vânzare nu era prevăzută de lege (§§ 72-80).

29. Curtea a examinat circumstanțele speței și consideră că Guvernul nu a oferit nici-un fapt și nici-un argument convingător ce ar putea conduce la o concluzie diferită în cazul actual. În cazul în speță Curtea nu constată nici-un motiv pentru a se îndepărta de jurisprudența citată anterior, situația de fapt fiind identică (paragrafele 11-12 de mai sus).

30. În consecință, s-a încălcat articolul 1 al Protocolului nr. 1 al Convenției.

III. ASUPRA APLICĂRII ARTICOLULUI 41 AL CONVENȚIEI

31. În temeiul articolului 41 al Convenției,

“Dacă Curtea declară că s-au încălcat Convenția sau Protocoalele sale și dacă dreptul intern al Înaltei Părți contractante nu permite să se șteargă decât incomplet consecințele acestei încălcări, Curtea acordă părții vătămate, dacă este cazul, o reparație echitabilă”.

A. Dauna

32. Reclamantul cere restituirea apartamentului vândut locatarului precum și valoarea chiriilor neîncasate, pe care le cifrează la 55.580 euro (EUR). El cere 50.000 dolari americani (USD) cu titlu de daună morală pentru “traumatismele psihice” suferite timp de peste opt ani.

33. Guvernul nu oferă nici-o observație asupra valorii de piață a apartamentului. În privința sumei reprezentând chiriile neîncasate, Guvernul consideră că nu se poate acorda o asemenea despăgubire și citează cauza *Sofletea contra României* (nr. 48179/99, § 42, 25 noiembrie 2003). În privința eventualului prejudiciu moral suferit de reclamant, Guvernul consideră că nu poate fi reținută nici-o legătură de cauzalitate între pretinsa încălcare a Convenției și paguba morală invocată.

34. Curtea amintește că o decizie de constatare a unei încălcări implică pentru statul pârât obligația juridică în privința Convenției de a pune capăt încălcării și de a anula consecințele ei. Dacă dreptul intern nu permite să se anuleze decât parțial consecințele acestei încălcări, articolul 41 al Convenției conferă Curții puterea de a

acorda o reparație părții vătămate prin actul sau omisiunea în privința cărora s-a constatat o încălcare a Convenției.

35. Printre elementele luate în considerație de Curte, atunci când decide în materie, figurează paguba materială, adică pierderile suferite efectiv ca o consecință directă a încălcării invocate și paguba morală, adică reparația stării de neliniște, neplăcerilor și incertitudinilor reieșite în urma acestei încălcări, precum și alte pagube nemateriale (a se vedea, între altele, *Ernestina Zullo contra Italiei*, nr. 64897/01, § 25, 10 noiembrie 2004).

36. Între altele, acolo unde diferite elemente ce constituie prejudiciul nu se pretează la un calcul exact sau acolo unde distincția dintre paguba materială și paguba morală se dovedește a fi dificilă, Curtea le poate examina în ansamblu (*Comingersoll contra Portugaliei* [GC], nr. 35382/97, § 29, CEDO 2000-IV).

37. Curtea consideră, în circumstanțele în speță, că restituirea apartamentului situat în București, str. Jules Michelet nr.15-17, așa cum este ordonată de sentința definitivă pronunțată la 24 mai 1996 de Judecătoria București, ar plasa reclamantul pe cât posibil într-o situație echivalentă cu cea în care s-ar afla dacă cerințele articolului 1 al Protocolului nr. 1 nu ar fi fost încălcate. Dacă statul pârât nu va proceda la o asemenea restituire în termen de trei luni începând din ziua în care prezenta hotărâre va deveni definitivă, Curtea decide că va trebui să plătească interesatului, drept pagubă materială, o sumă corespunzătoare valorii actuale a apartamentelor.

38. În cazul în speță, fiind vorba despre stabilirea cifrei acestei sume, Curtea observă că nici reclamantul nici Guvernul nu au supus atenției rapoarte de expertiză care să permită să se determine valoarea apartamentului.

39. Ținând cont de informațiile de care dispune asupra prețurilor pieței imobiliare locale, Curtea estimează valoarea de piață actuală a bunului la 125.000 euro.

40. În privința sumelor cerute cu titlu de chirii neîncasate, Curtea nu ar putea face speculații asupra posibilității și venitului unei închirieri a apartamentului respectiv (*Buzatu contra României*, nr. 34642/97, § 18, 27 ianuarie 2005).

41. În plus, Curtea consideră că evenimentele în cauză au adus atingeri grave dreptului reclamantului la respectarea bunurilor sale, pentru care suma de 4.000 euro reprezintă o reparație echitabilă pentru dauna morală suferită.

B. Cheltuieli și taxe

47. Reclamantul nu cere restituirea cheltuielilor și taxelor.

48. Conform jurisprudenței curții, un reclamant nu poate obține rambursarea cheltuielilor și taxelor sale decât în măsura în care a cerut-o. Prin urmare, în cazul în speță, Curtea nu acordă reclamantului nici-o sumă cu acest titlu.

C. Dobânzi moratorii

44. Curtea consideră adecvat să bazeze rata dobânzilor moratorii pe baza ratei dobânzii facilității de împrumut marginal a Băncii centrale europene majorată cu un procent de trei puncte.

DIN ACESTE MOTIVE, CURTEA, ÎN UNANIMITATE,

1. Declară cererea admisibilă în privința plângerii inspirate din articolul 1 al Protocolului nr. 1 și inadmisibilă pentru restul;
2. Decide că s-a încălcat articolul 1 al Protocolului nr.1;
3. Decide

- a) că statul pârât trebuie să restituie reclamantului apartamentul nr. 1 al imobilului situat în București în str. Jules Michelet nr.15-17, în termen de trei luni începând din ziua în care prezenta sentință va deveni definitivă, în conformitate cu articolul 44 § 2 al Convenției;
- b) că în lipsa unei asemenea restituiri statul pârât trebuie să plătească reclamantului, în același termen de trei luni, 125.000 euro (osutădouăzecișicincimii euro), drept pagubă materială, plus orice sumă care ar putea fi datorată cu titlu de impozit;
- 4. Decide că statul pârât trebuie să plătească reclamantului, în aceleași trei luni, 4.000 euro (patrumii euro) pentru prejudiciul moral;
- 5. Decide că sumele respective vor fi transformate în moneda statului pârât la cursul de schimb din ziua reglementării;
- 6. Decide că începând de la expirarea respectivului termen și până la plată, aceste sume se vor mări cu o dobândă simplă la o rată egală cu cea de împrumut marginal a Băncii centrale europene aplicabil în această perioadă, mărit cu un procent de trei puncte;
- 7. Respinge cererea de reparație echitabilă pentru restul.

Redactată în franceză, apoi comunicată în scris la data de 12 octombrie 2006 cu aplicarea articolului 77 §§ 2 și 3 al regulamentului.

Vincent Berger

John Hedigan

Grefieradjunct

Președinte

Subsemnata Mioara Cioranu, titulară a autorizației cu nr.2885 eliberată de Ministerul Justiției, certific exactitatea acestei traduceri cu textul documentului din limba franceză, care a fost vizat de mine.